

jeg erkjender, at det andet Princip er det heldigste. Det er en ganske naturlig Sag, at Samfundet, naar det mangler Penge til at bestrife sine Udgifter med, har at appellere til Statens Borgere, som repræsenterer Statens Indtægt og Eiendom, men det er en ganske anden Sag, naar der er Tale om at bestatte faste Eiendomme, som ere blivende, som man kan pege paa og maale og veie, og dog kan Bessatningen ogsaa med Hensyn til dem være meget ulige. Det, der fra Statens Standpunkt skal bestattes ved Statsembedsmænd og Statsfunctionærer, kan ikke blive ligeligt fordeelt over det Hele; der bliver Ulighed i en eller anden Form. Contingentsystemet kan give Ulighed derved, at et Sogn i sin Helhed bliver forurettet overfor et andet Sogn; men det andet System kan medføre, at den ene Statsborger i højeste Grad kan blive forurettet overfor den anden. En saadan ulige Bessatning har endog fundet Sted med Hensyn til faste Eiendomme gennem Hartkornet, og jeg drifter mig til at sige, at der er dem, som have Tønder Hartkorn, men ikke saamegen Indtægt som de, der kun have Skjæpper. Dette er en Kjendsgjerning, som jeg kan paavise, men denne Ulighed er blivende, og den er efterhaanden, som tidligere indtalt, ved Eierliste gaaet over til at blive en Prioritet, medens det dog fra Begyndelsen af var en moralsk Uret. Dette kunde ikke være anderledes, men, er det saaledes med de faste Eiendomme, maa det i endnu højere Grad blive Tilfældet med de svævende, der ere saa uvisse. Vi maae holde Apparatet spændt og holde Damp oppe Ar ud og Ar ind, dersom man vil forlade Communerne, og dette er det svage Punkt. Man kan sige, at det er en Forbeel, at man ligner en vis Procent over hele Landet, men det medfører ogsaa væsentlige og store Mangler. Jeg var ikke saa heldig at høre hvert Ord i den Tankforbindelse, hvori den ærede Ordfører før berørte, at Toldsatserne ogsaa vare vilkaarlige og ulige. Dette er sandt, men der er den Forskjel, at en stor Deel

af det, der rammes af Told, kunne Folk bruge, hvis de ville, og lade være at bruge, hvis de ville. Dette er derimod ikke Tilfældet her, thi her tager man af, hvad en Mand har, eller af hvad man troer, han har, og det kan han ikke slyde af sig, men dette er en stor Forskjel. Der har her ideligt været Tale om, at vi maae have faste Regler og tillige ramme Skatteevnen; men hvorledes rammes denne? Vil man ramme den, holder jeg med den ærede Ordfører, naar han siger, at det ikke passer sammen med en Indkomsskat, thi efter den skulle vi have faste Regler og lade de andre smaalige Beregninger falde bort, men, vil man ramme Skatteevnen, skal man betroe Skattefordelingen til de stedlige Bestyrelser. Man kan ikke ramme Skatteevnen fra Statens Standpunkt, thi den kjender ikke de mangfoldige forskjellige Livsforhold, der medføre, at to Mænd ved Siden af hinanden, hver med en Indtægt af 1,000 eller 2,000 Rdlr. have en høist forskjellig Skatteevne; dette kan albrig opdages af Statens Repræsentanter, medens det kan sees paa Stedet af den stedlige Bestyrelse, naar man har Tro og Tillid til den. Den kan opdage det og bringe det i Anvendelse under Begrebet af Formue og Velighed, thi der kan gjemmes Meget derunder. Vil man ramme Skatteevnen, maa man ikke bære sig saaledes ad, som man har gjort ved Hartkornet, idet man siger: Lad ramme, hvad der vil, lad Forholdet udjævne sig, hvorledes det vil og lad saa Communen sige: Vi skulle søge at lempe det paa det Bedste for Den, der er sat uretferdigt i Stat. Det lader sig gjøre, naar man opstiller faste Regler, men vil man holde paa, at Skatteevnen tages i Betragtning ogsaa ligeoverfor Staten, siger jeg, at man ikke maae bære sig saaledes ad; saa er Procentsystemet forkasteligt, og deri holder jeg med den ærede Ordfører. Det lader sig ikke gjøre; det kan stilles op paa Papiret, men det gælder ikke i Virkeligheden; det er min Overbevisning. Noget Saadant kan bringes til Udførelse gennem stedlige Bestyrelser, men ikke ved faste, lovbundne Regler,